

Asia: VN/25733/2021

Luonnos Suomen digitaaliseksi kompassiksi

1. Kompassin tarkoitus

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Digitaalinen kompassi antaa konkreettisen vision Suomen digitalisaatiolle 2030 ja tarjoaa työkalut toimenpiteille ja niiden seurannalle. EU:n digitaalisesta kompassista periytyvät osa-alueet on onnistuneesti sovitettu Suomen tilanteeseen. On huomattava, että osa-alueet eivät ole toisistaan erillisiä, vaan tukevat toisiaan. Esimerkiksi yhtenä osa-alueena kuvattu osaaminen on samaan aikaan myös edellytys muiden painopisteiden toimien ja tavoitteiden toteutumiselle.

Toimintaympäristön muutokset ja yhteinen arvopohjat on kuvattu kattavasti. Tietyt asiat voisivat nousta selkeämminkin esiin. Demokratia mainitaan erityisesti yhteisen arvopohjan yhteydessä, mutta digitalisaation keskeistä roolia demokratiakehityksen edistäjänä yhteiskunnan ja yksilöiden tasolla tulisi konkretisoida ja tuoda esiin jo johdannossa. Kompassin kytkeytymistä kokonaisturvallisuuteen voisi selkeyttää. Jatkotyöstössä toimenpiteiden aikataulutus ja mahdollinen priorisointi tulisi kuvata selkeästi.

2. Haasteet ja mahdollisuudet

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Haasteet ja mahdollisuudet on kokonaisuudessaan onnistuneesti kuvattu. Joitain painotuksiin tai priorisointeihin liittyviä muutoksia olisi mahdollista tehdä. Luvun teksti nostaa kysymyksen siitä, voisiko kompassiin nostaa ”väli-ilmansuuntia”, joista yksi voisi olla vihreä siirtymä? Muita voisivat olla turvallisuus (nousee jo esiin), yhteistyö (EU ym.) ja vaikkapa osallisuus?

Digivihreän siirtymän mahdollisuuksia voisi olla muutoinkin syytä nostaa paremmin esiin. Kappaleessa 2.3 Suomen digitaalinen visio 2030 etenkin ensimmäinen kappale on melko yritysvetoinen, se kaipaa täydennystä muun muassa tutkimustoimijoiden ja kansalaisyhteiskunnan osalta. Etenkin tässä luvussa tuntuu termit ”tieto” ja ”data” sekoittuvan, välillä käytetään jopa synonyymeina.

Maahanmuuton, kulttuurisen moninaistumisen ja vieraskielisen väestön määrän lisääntymisen vaikutusten ja digitalisaation tarjoamien ratkaisujen tulisi näkyä selkeämmin tässä ja muissa luvuissa, esimerkiksi tätä ajattelua soveltaen: "Kaikilla Suomessa asuvilla on oltava mahdollisuus aktiivisina kansalaisina kasvattaa tietojaan ja lisätä taitojaan sekä hyödyntää osaamistaan ja luovuuttaan omassa arjessaan" (<http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-263-872-4>)

3. Tavoitteet

Lausuntonne osaamisen osa-alueen osalta

Digitaalisen osaamisen tavoitteita (3.1. ensimmäinen kappale) olisi suositeltavaa laajentaa kattamaan myös yksilön hyvinvoinnin ja luottamusyhteiskunnan ylläpidon, jonka edellytyksenä on hyvin osaavat kansalaiset ja osaamisen tasainen jakautuminen. Yleisesti digitaalisen osaamisen luku kaipaa jäsentämistä käsitteiden osalta ja niiden käytön muuttamista johdonmukaisemmaksi.

Osaamisen osalta OKM katsoo, että on tärkeää panostaa koulutus- ja osaamistason nostoon ja osaamisen kehittämiseen liittyen on jatkosvalmistelussa hyvä miettiä kysymystä laajasti hyödyntäen eri toimijoita tavoitteen saavuttamiseksi esimerkiksi ottaen huomioon vapaa sivistystyö.

Digitaalisen sivistyksen tavoitteisiin voisi lisätä henkisen kriisinkestävyyden, kuten vaikkapa informaatiouhkien ja -operaatioiden kestävyden. Yleisten kirjastojen merkitys kaikkien väestöryhmien digitaalisen sivistyksen edistäjänä ja kirjastojen toimintamahdollisuuksien turvaaminen digitalisoituvassa sivistisyhteiskunnassa tulisi lisätä. Digitaalisen kulttuuriperinnön säilyttäminen olisi hyvä nostaa digitaalisen sivistyksen avaintulokseksi sekä tavoitteellista ja kuvata lähivuosien toimenpiteet.

Osaamiseen liittyviä toimenpiteitä tulisi vielä käydä lävitse huomioiden jo tehty työ. Työelämässä tarvittavan osaamisen osalta kyse on huomattavasti laajemmasta asiasta kuin ICT-alan ammattilaisten kouluttamisesta. Digitaaliset työvälineet ovat läsnä useimmilla ammattialoilla ja ne muuttavat osaamisvaatimuksia.

Lausuntonne infrastruktuurit-osa-alueen osalta

Datatalouden ja data-avaruuksien yhteydessä tulisi mainita myös European Open Science Cloud (EOSC)

Lausuntonne yritykset-osa-alueen osalta

-

Lausuntonne julkisten palveluiden osa-alueen osalta

Esteettömyysvaatimusten huomioimista koskevan tavoitteen muotoilu tulisi tarkistaa huomioiden myös saavutettavuusdirektiivin mukaisuus (=digipalvelulaki).

Tietopolitiikassa on sitten 2018 tehty jo vn periaatepäätös VM/2022/47, sen osalta tarvitaan päivitys.

4. Avaintulokset

Lausuntonne osaamisen osa-alueen osalta

-

Lausuntonne infrastruktuurit-osa-alueen osalta

-

Lausuntonne yritykset-osa-alueen osalta

-

Lausuntonne julkisten palveluiden osa-alueen osalta

Maahanmuuton, kulttuurisen moninaistumisen ja vieraskielisen väestön määrän lisääntymisen vaikutusten ja digitalisaation tarjoamien ratkaisujen tulisi näkyä selkeämmin osa-alueen sisällöissä.

5. Mittarit

Lausuntonne osaamisen osa-alueen osalta

-

Lausuntonne infrastruktuurit-osa-alueen osalta

-

Lausuntonne yritykset-osa-alueen osalta

-

Lausuntonne julkisten palveluiden osa-alueen osalta

-

6. Tuloksellisuuden seuranta ja yhteiskunnallisten vaikutusten arviointi

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

-

7. Muut huomiot digikompassiluonnoksesta

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

-

Sainio Tapani
Opetus- ja kulttuuriministeriö